

NEJČASTĚJI SE OPAKUJÍCÍ CHYBY A ZÁVADY V ELABORÁTECH ZE SEMINÁŘŮ PŘEDMĚTŮ RELIÉF A STAVBA ZEMĚ A PŮDA A BIOTA ZEMĚ

Tento text vznikl za účelem výčtu a popisu nejčastějších nedostatků v elaborátech ze seminářů uvedených předmětů a má sloužit jako opora pro tvorbu (a opravování) studentských prací (map a doprovodných textů).

V druhé polovině semestru se již nahromadilo dostatečné množství elaborátů od celkem 264 zapsaných studentů obou jmenovaných předmětů. Závady lze rozdělit do dvou hlavních skupin podle formy prezentace práce studentů (**grafická část** a **textová část**).

Grafická část výsledků práce studentů:

Formální závady:

Věcné:

- Nerespektování pracovního měřítka mapy 1:50 000 (tolerováno maximálně podobné měřítko cca 1:45 000 do 1:55 000).
- Nerespektování rozměrů mapy 15 x 15 cm, tj. 7,5 x 7,5 km (tolerovány závady do cca 1–5 mm), často větší či menší rozměry, obdélníky, či účelové deformace ve vertikálním směru, aby se požadovaného rozměru dosáhlo).
- NÁZEV mapy nutno psát **KAPITÁLKAMI** (tolerováno psaní malými písmeny vyjma prvního písmena názvu).
- Nesprávný obsah názvu¹ TÉMA + MÍSTO (okolí místa bydliště) – v názvech se objevovaly neskloňované názvy sídel, slovo „mapa“ – což je kromě výjimečných případů, např. oficiální geologické mapy ČGS, nepřípustné. Nesmyslná slova: geodetický, popis aj.
- Legenda: často slovo „legenda“ ponecháno, aniž by bylo nahrazeno hlavním tématem legendy (např. Horniny, Třídy sklonu svahu, Území s, resp. toto slovo mohlo být zcela vynecháno).
- Podtržení slov v názvu nebo legendě či tiráži (nepoužívat).
- Položky v legendě (vyjma nadpisu legendy) začínaly velkými písmeny (nejde o vlastní jména – tedy se píše malým počátečním písmenem).
- Grafické měřítko neodpovídalo skutečnému měřítku mapy².
- Barvy v mapě neodpovídaly barvám v legendě a naopak.
- Počet a obsah položek v mapě neodpovídal počtům druhů položek v legendě a naopak.
- Legenda nezačínala pod mapou, ale až na jiném listu papíru, nebo byla vytvořena extrémně velká mezera mezi mapou a legendou.

¹ Více k zásadám tvorby adekvátního názvu mapy v článku z Geografických rozhledů: Tvorba map ve věku geoinformačních systémů (2. část): **Kompoziční prvky mapy** (pozn. RD: článek vkládám do studijních materiálů).

² Více k použití měřítka na mapách v článku z Geografických rozhledů: **O měřítku na mapách** (pozn. RD: článek vkládám do studijních materiálů).

RD: Starší čísla GR jsou inspirativním zdrojem pro všechny začínající geografky a jsou volně dostupná zde:

<https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv>

- Hojně se opakující záhlaví nebo zápatí s tiráží na každém listu elaborátu (stačí jednou pod mapou a jednou pod textem).
- Věcné závady všeho druhu v mapě podle řešeného tématu (tematické chyby).
- Absence měření nad mapou, výsledky jsou hojně „omalovánkami“ nad mapou podle uvážení autora bez vztahu k realitě (př. reálná expozice svahu).

Estetické:

- Příliš silný rám mapy nebo rám zcela chyběl (optimální síly černých čar rámu do 1 mm, lépe tenčí).
- Zrcadlo mapy neusazeno do středu listu A4 v horní polovině listu.
- Legenda nebyla zarovnána s okrajem mapy vlevo i vpravo.
- Měřítko nebylo zarovnáno s okrajem mapy vlevo nebo vpravo.
- Tiráž nebyla zarovnána s okrajem mapy vlevo nebo vpravo.
- Prvky legendy neměly doporučený poměr stran 2:1, nebo 3:2.
- Prvky legendy neměly žádný rám nebo byl příliš silný (optimálně černé čáry tloušťky do 0,5 mm, nebo respektovat tloušťky čar oddělujících areály v mapě).
- Nedbalé vyplnění areálů v mapě a položek v legendě (mapa je hlavním výrazovým prostředkem geografie a vedle informační a vzdělávací funkce má také stránku estetickou dokumentující estetické a kresličské schopnosti autora, budoucího učitele, který bude klást adekvátní nároky na žáky, mapa je zrcadlem svého autora).

Textová část výsledků práce studentů:

Formální závady:

- Četné gramatické chyby.
- Neúplné věty (zpravidla bez přísudku).
- Neobratné formulace, nevhodné do odborného textu: nepoužívat první osobu jednotného množného čísla u všech tvarů sloves, o věcech se „nejedná o“, ale „jde o“, podobně „táhne se“ (lépe „probíhá“).
- Pro zjednodušení: pevné horniny „budují“, sypké „pokrývají“ (u neogenních substrátů jde výjimku).
- Nepopisuje se mapa, ale území podle mapy.
- Žádné horniny nebudují objekty nebo sídla (obce, městské části apod.), ale jejich podloží.
- Sedimenty pokrývají podloží, nikoliv sídla.
- Obecné výčty jevů v území bez jakékoliv lokalizace (bez použití místních geografických názvů všeho druhu – toponym).
- Chybí lokalizace jevů do reliéfu – pouze podle reliéfu lze v tomto případě si představit vzhled území.
- Slabá slovní zásoba, tento jev indikuje časté opakování stejných sloves v textu.
- Spojení „**nadmořská výška 540 m nad mořem**“ – stačí **jedno** nebo **druhé**.
- Opakuje se záhlaví nebo zápatí se jménem autora a zdrojem (stačí jednou pod mapou, a jednou pod textem).

Odborné chyby (výběr):

- Nesprávná lokalizace zájmového území (měla být podle a) administrativního členění, b) geologické a geomorfologické regionalizace ČR).
- Absence popisu souvislostí mezi geografickými faktory (horniny vs. reliéf, horniny vs. reliéf vs. půda).
- Nivy nevyplňují údolí, ale údolní dna.
- Špatná lokalizace popisovaných objektů – nestačí uvádět světové strany od titulní obce, ale používat veškeré místní názvy lokalit (zejména těch, které jsou blíže k popisovanému objektu).
- Nesmyslné kombinace reliéfu – podloží a půd (nutno geograficky myslet a hledat souvislosti).
- Sumární výčet položek jednoho faktoru (např. reliéf) v území a na jiném místě sumární výčet přiřazovaného faktoru (např. horniny, půda) – souvislosti pak nelze ani rámcově odečíst.

Na základě četných oprav sestavil: Jaromír Kolejka

Revidoval a doplnil o interaktivní odkazy a odkazy na články v IS: Radek Durna